

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5Tos/46/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121012369
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Pollák
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2121012369.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Michala Polláka a sudcov JUDr. Dušana Szabó a JUDr. Martina Žovinca, v trestnej veci odsúdeného J. O., nar. XX.XX.XXXX, o návrhu odsúdeného na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 28.01.2022 č. k. 3PP/53/2021-72, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 21.06.2022 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného J. O., nar. XX.XX.XXXX, z a m i e t a .

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Trnava rozhodol podľa § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona tak, že žiadosť odsúdeného J. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. XXX/XX, B. J., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 16.07.2021, sp. zn. 9T/10/2021, zamietol.

2. Proti uvedenému uzneseniu podal odsúdený priamo na verejnom zasadnutí, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť.

3. Odsúdený podanú sťažnosť odôvodnil podaním zo dňa 31.01.2022 (skrátene) nasledovne:

3.1. Prvostupňový súd vo svojom závere uviedol, že kritériom pre jeho rozhodnutie, je splnenie 3 formálnych podmienok pre prepustenie z výkonu trestu. Odsúdený uvádza, že nakoľko súd bližšie nekonkretizoval tieto podmienky, tak mal zrejme na mysli získanie disciplinárnych odmien. Tieto nemal v reálnom čase jeho uväznenia šancu získať, nakoľko bol preraďovaný z oddielu na oddiel, pričom k uvedenému dňu sťažnosti sa nachádza už na štvrtom oddiele. Odsúdený dôvodí, že na každom oddiele sa nachádzal krátko, takže mu úplne odpadla šanca získať akékoľvek kladné hodnotenie, svojím správaním sa snažil si udržať ako taký štatút pre uspokojenie formálnych podmienok pre prepustenie z výkonu trestu. Dodáva, že samotná pochvala ešte nezaručuje, že po prepustení z výkonu trestu nebude prepustený páchať trestnú činnosť.

3.2. Odsúdený má za to, že by mal byť prepustený z výkonu trestu, pokiaľ je možnosť tak čím skôr, aby sa tak jeho zaradenie do spoločenského života bezprecedentne bezúhonným spôsobom života dalo aj realizovať v rámci sociálnych väzieb a iných spoločenských noriem.

3.3. Ďalej odsúdený uvádza, že je otcom siedmich detí, z toho na päť detí má vyživovaciu povinnosť. Jeho zotrvaním vo výkone trestu to deťom nijak neprospieva, bol by pre ne užitočnejší na slobode, jeho väzením mu narastá dlh na výške výživného, čo je po prepustení z výkonu trestu hotovým utrpením, pretože sú to tisícové hodnoty, ktoré treba splácať, inak opätovne človeku hrozí strata slobody.

3.4. Záverom odsúdený žiada krajský súd o zrušenie rozhodnutia prvostupňového súdu a aby tak rozhodol o jeho prepustení z výkonu trestu. Odsúdený sa zaväzuje, že už s určitosťou nemieni páchať akúkoľvek trestnú činnosť, pretože súčasný trest bol pre neho dostatočným poučením.

3.5. V dodatku odsúdený dodáva, že patrí do rizikovej skupiny pacientov, pretože trpí ochorením srdcovocievneho aparátu, pričom v anamnéze svojho ochorenia má rôzne diagnózy ako je hypertenzia,

porucha relaxácie srdca, zväčšené srdce. Ďalej uvádza, že po prípadnom prepuknutí pandémie v ústave Leopoldov je praxou, že sa karanténa vykonáva takým spôsobom, že v prípade pozitívneho testu na Covid Vás zatvoria v hermetickom prostredí celý spolu s pozitívnym aj zdravým človekom, čo by v jeho prípade znamenalo istú smrť vzhľadom k jeho ochoreniu a veku. Odsúdený by chcel dostať šancu na život a prežiť ho tak, aby po sebe zanechal nejaký odkaz a bol prospešný pre svoje okolie.

4. Zároveň odsúdený svoju sťažnosť odôvodnil aj prostredníctvom obhajcu podaním zo dňa 20.03.2022 (skrátene) nasledovne:

4.1. Prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí konštatuje splnenie formálnej podmienky a prvej materiálnej podmienky podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, má však vážne a dôvodné pochybnosti o tom, či možno od odsúdeného očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

4.2. Prvostupňový súd prihliadol na opakované odsúdenia v zmysle odpisu z registra trestov, z čoho vyvodil sklony odsúdeného k opakovanému páchaniu trestnej činnosti, pričom ani opakované odsúdenia nevedli, podľa názoru súdu, k náprave odsúdeného.

4.3. Prvostupňový súd nevyhodnocoval všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu, ale uspokojil sa predovšetkým s odpisom z registra trestov, čo je nepostačujúce.

4.4. Nie je možné bez podrobnejšieho preskúmania osoby odsúdeného urobiť záver, ktorý súd urobil, pretože jeho osobné a charakterové vlastnosti a postoj k spoločenským normám mohol výkon trestu ovplyvniť do takej miery, že sa už nebude trestnej činnosti dopúšťať, pričom súd toto nezisťoval.

4.5. Prvostupňový súd mal preskúmateľným spôsobom zistiť, že naozaj nemožno od odsúdeného očakávať, že povedie riadny život, ako to skonštatoval.

4.6. Ústav Leopoldov disponuje odbornými pracovníkmi z oblasti psychológie, sociológie, špeciálnej pedagogiky a ďalších spoločenských vedných disciplín, ktorí dokážu posúdiť, či je u odsúdeného predpoklad viesť riadny život a u odsúdeného dospeli k záveru, že tieto predpoklady čiastočne spĺňa a odporúčili ho prepustiť. Odsúdený plní aj ciele stanovené programom zaobchádzania. Polepšenie teda preukázal, a preto možno očakávať, že povie riadny život, má rodinné zázemie.

4.7. Prvostupňový súd nezážil použitie inštitútov Trestného poriadku, ktoré slúžia na zabezpečenie dohľadu probačným a mediačným úradníkom nad prepustenou osobou.

4.8. Z uvedených dôvodov odsúdený navrhuje, aby druhostupňový súd zrušil uznesenie Okresného súdu Trnava č. k. 3PP/53/2021-72 zo dňa 28.01.2022 a vrátil mu vec na nové konanie a rozhodnutie.

5. Prokurátor sa práva na podanie sťažnosti vzdal.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokmi napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

6. Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku, preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého výroku, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj správnosť postupu konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo. Sťažnosť podala oprávnená osoba, v zákonnej lehote a smeruje voči výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

7. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo sťažnostný súd zistil nasledovné.

8. Preskúmaním konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia sťažnostný súd zistil, že toto bolo vykonané v súlade so zákonom, keď prvostupňový súd nariadil a vykonal verejné zasadnutie, na ktorom vypočul procesné strany, oboznámil listinné dôkazy a dal odsúdenému možnosť dostatočne realizovať jeho práva, ktoré mu vyplývajú z ustanovení Trestného poriadku.

9. Napadnutým uznesením rozhodol prvostupňový súd o žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zo dňa 05.11.2021, ktorý si vykonáva na základe rozhodnutia citovaného v odôvodnení prvostupňového uznesenia. Vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že odsúdený síce splnil formálnu podmienku na podanie si žiadosti o podmienené prepustenie, ale prvú materiálnu podmienku splnil iba čiastočne a druhú materiálnu podmienku nespĺnil vôbec.

10. Súd prvého stupňa tento záver odôvodnil s poukazom na hodnotenie ústavu. Pri druhej materiálnej podmienke súd prvého stupňa poukázal najmä na obsah registra trestov odsúdeného, kde má odsúdený evidovaných 11 záznamov, ako aj na závery resocializačnej prognózy, ktorá sa podľa hodnotenia rizika sociálneho zlyhania javí ako menej priaznivá pre opakované páchanie trestnej činnosti. V prípade odsúdeného súd zhodnotil riziko sociálneho zlyhania ako veľmi vysoké. Zároveň poukázal na skutočnosť, že odsúdený už bol v minulosti podmienené prepustený z výkonu trestu odňatia slobody

rozhodnutím Okresného súdu Trnava zo dňa 11.11.2020 sp. zn. 5Pp/56/2010, a i napriek tomu sa po prepustení opätovne začal dopúšťať páchania trestnej činnosti, keď po podmiennečnom prepustení bol 6-krát súdne trestaný. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti mal súd za to, že náprava páchatela a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov.

11. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, sú zistené správne a sú tými relevantnými skutočnosťami, ktoré bolo potrebné zvážiť a vyhodnotiť v súvislosti so skúmaním splnenia podmienok na podmiennečné prepustenie odsúdeného. Úvaha prvostupňového súdu pritom vychádza z logického zhodnotenia zistených skutočností.

12. Pokiaľ ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Trestného zákona (preukázanie polepšenia plnením svojich povinností a svojim správaním vo výkone trestu), prvostupňový súd správne skonštatoval, že odsúdený túto podmienku úplne nesplnil. Sudca prvostupňového súdu v odôvodnení napadnutého uznesenia len skonštatoval jej čiastočné nespĺnenie, pričom neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, o ktoré toto konštatovanie oprel, preto sťažnostný súd toto odôvodnenie dopĺňa nasledovným spôsobom.

13. Sťažnostný súd v prvom rade upozorňuje, že pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúce nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život.

14. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku. Zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu.

15. Z hodnotenia odsúdeného nemožno urobiť jednoznačný záver o splnení prvej materiálnej podmienky. Aj napriek celkovo pozitívnemu hodnoteniu odsúdeného (žiadne disciplinárne tresty, správanie na požadovanej úrovni), sťažnostný súd nemôže s určitosťou potvrdiť, že došlo zo strany odsúdeného ku skutočnému polepšeniu. Polepšenie odsúdeného nemožno konštatovať len na základe skutočnosti, že je jeho správanie na požadovanej úrovni, nakoľko plnenie si základných povinností vo výkone trestu je nevyhnutnou podmienkou ako samotnej adaptácie, tak aj celého priebehu výkonu trestu odňatia slobody. Podľa sťažnostného súdu odsúdený nepreukázal zvýšenú snahu po náprave, jeho správanie vo výkone trestu je skôr výrazom prispôsobenia sa samotnému režimu výkonu trestu a nie prejavom jeho vyššej aktivity plnenia si svojich povinností a polepšenia sa.

16. Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku, tu sa sťažnostný súd plne stotožnil s názorom prvostupňového súdu, na ktorý bez potreby jeho opakovania odkazuje.

17. Odsúdený v písomných dôvodoch sťažnosti namieta, že súd nevyhodnocoval všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, ale uspokojil sa predovšetkým s odpisom z registra trestov. Sťažnostný súd v tejto súvislosti konštatuje, že je pravdou, že pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody treba vždy zhodnotiť osobu odsúdeného a celý jeho doterajší život, vrátane jeho správania pred spáchaním trestného činu, správania, ktoré viedlo k jeho spáchaniu, ako aj správania vo výkone trestu odňatia slobody. Tieto okolnosti pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale je nutné ich posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Len tak je totiž možné spoľahlivo posúdiť či aktuálne správanie sa odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody nie je len vonkajším prejavom jeho prispôsobenia sa prostrediu ústavu na výkon trestu, ale je výrazom skutočných zmien jeho osobnosti odôvodňujúcich nádej, že v budúcnosti povedie riadny život. Očakávaná správanie sa odsúdeného v budúcnosti je možné vyvodiť z objektívnych okolností, ktoré sa už stali a ktoré musí súd logicky vyhodnotiť. Ohľadne správania sa odsúdeného v budúcnosti súd pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení vyvodzuje iba predpoklady a očakávaná, pretože logicky nemôže vedieť, čo sa v budúcnosti skutočne stane. Správanie sa odsúdeného v minulosti má v tomto prípade rozhodujúci význam pri určení pravdepodobnosti jeho správania sa v budúcnosti.

18. Samotnou okolnosťou, ktorá má teda nepochybne veľký význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho prípadnej trestnej činnosti. Pre posúdenie otázky prípadnej recidívy je súd vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti. Súd môže pri hodnotení osoby odsúdeného prizerať na skutočnosť, že sa v minulosti dopustil trestných činov a z toho vyvodíť príslušné závery z hľadiska jeho vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom a možnosti jeho nápravy a polepšenia.

19. Odsúdený bol doposiaľ 11-krát súdne trestaný pre páchanie rôznorodej trestnej činnosti. Početnosť predchádzajúcich odsúdení, ako i to, že v minulosti bol voči nemu uplatnený inštitút podmieneného prepustenia a odsúdenia, vedú potom k logickému záveru, že ani predchádzajúce odsúdenia, ani príležitosť daná mu podmieneným prepustením alebo podmieneným odsúdením nemali na neho ten výchovný účinok, aby ho viedli k riadnemu životu. Osobu odsúdeného možno teda považovať za recidivistu s výraznými sklonsmi k páchaniu trestnej činnosti a v jeho prípade možno vidieť riziko v prognóze zlyhania. Niet prečo sa rozumne domnievať, že ďalšie podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody už splní svoj zákonom sledovaný účel. V tomto kontexte nie je potrebné skúmať osobu odsúdeného z psychologického hľadiska, nakoľko závery osôb, ktoré s ním vo ústave na výkon trestu odňatia slobody pracujú, sa premietli do jeho hodnotenia, na ktoré súd pri svojom rozhodovaní prihliadol.

20. Ak má odsúdený záujem a prijal rozhodnutie nepáchať viac trestnú činnosť, tak ako to v sťažnosti prezentuje, môže to preukázať po výkone uloženého trestu, teda po prepustení na slobodu aj po jeho úplnom vykonaní.

21. Ostatné skutočnosti uvádzané odsúdeným v sťažnosti (odsúdený má rodinné zázemie, zdravotné problémy) sú v kontexte vyššie uvedeného nedostatočné na to, aby súd jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovel. V prípade odsúdeného prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti.

22. Sťažnostný súd ešte upozorňuje, že na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje právny nárok, podmienené prepustenie je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť riziko recidívy, pričom takou okolnosťou je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného. Zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, prípadne za dobré správanie vo výkone trestu bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania.

23. Pokiaľ ide o konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia, toto bolo vykonané v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a odsúdenému bola daná plná možnosť realizovať práva, ktoré mu garantuje zákon.

24. S poukazom na uvedené sťažnostný súd zamietol sťažnosť odsúdeného, nakoľko táto nebola dôvodná.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.